

Preventívne vyšetrenie rakoviny hrubého čreva

Fakty

O čom je tento leták?

Tento leták opisuje výhody a riziká, ktoré zahŕňa program preventívneho vyšetrenia rakoviny hrubého čreva Severného Írska, a vysvetľuje prečo je nevyhnutné, aby sme sa ho zúčastnili keď dostaneme pozvánku.

Prečo je preventívne vyšetrenie rakoviny hrubého čreva potrebné?

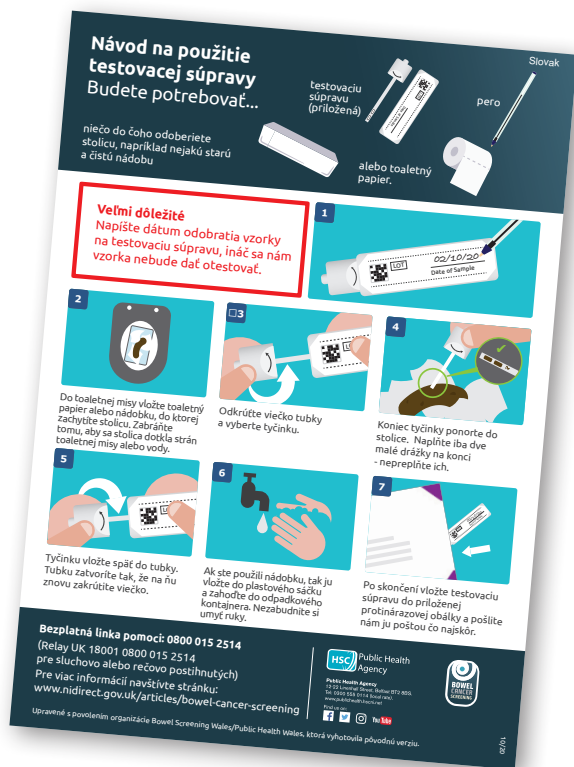
- Ak sa rakovina hrubého čreva zistí hneď na začiatku jej liečba je veľmi účinná.. Viac ako 9 z 10 ľudí, u ktorých sa rakovina zistí včas, bude žiť ďalších 5 alebo viac rokov po určení diagnózy.
- To znamená, že by sa mohlo ročne zabrániť približne 60 úmrtiam v Severnom Írsku.
- Vyšetrením sa tiež môžu zistiť polypy. Polypy sú zhľuky buniek, ktoré nemajú charakter zhubného nádoru, ale u niektorých môže dôjsť k zmene. Ak sa polypy zachytia včas dajú sa ľahko odstrániť ešte predtým ako dôjde k takejto zmene.

Aký častý je výskyt rakoviny hrubého čreva?

- Približne u 1 z 20 ľudí sa počas života vytvorí rakovina hrubého čreva.
- Rakovina hrubého čreva je druhý najbežnejší typ rakoviny, ktorý sa vyskytuje u mužov a žien v Severnom Írsku.
- Rakovina hrubého čreva sa častejšie vyskytuje u starších ľudí, a to obzvlášť u mužov.

Na čo sa preventívne vyšetrenie zameriava?

Počas vyšetrenia sa zisťuje, či sa vo Vašej stolici nenachádzajú malé stopy krvi. Toto môže byť včasné varovanie, že niečo nie je v poriadku. Ak sa počas vyšetrenia zistí krvácanie, nebude to hneď znamenať, že máte rakovinu hrubého čreva. Bude to znamenať len to, že sa musíte dať vyšetriť a zistiť dôvod krvácania.

Pre koho je toto preventívne vyšetrenie určené?

V Severnom Írsku je toto vyšetrenie určené hlavne pre ľudí vo veku 60-74 rokov. Všetci, ktorí spadajú do tejto vekovej kategórie, a ktorí sú zaregistrovaní u obvodného lekára, sa budú môcť dať raz za dva roky vyšetriť.

Ako preventívne vyšetrenie prebieha?

Všetci vo veku 60-74 rokov, ktorí sú zaregistrovaní u obvodného lekára, dostanú poštou testovaciu súpravu. Testovacia súprava je prvým krokom v procese vyšetrenia, ktorý si možno bude vyžadovať ďalší test a jednu alebo viac návštev nemocnice.

Ako si urobiť test?

- Test si spravíte v súkromí vášho domova. Odoberiete veľmi malú vzorku stolice pomocou priloženej testovacej tyčinky. Návod ako použiť test je priložený v testovacej súprave.
- Volajte na bezplatnú linku (pomoci na číslo 2) 0800 015 2514 ak máte nejaké otázky ohľadom použitia testovacej súpravy..

Kedy budem mať výsledky?

- Výsledky by ste mali dostať do dvoch týždňov od zaslania testu.
- Ak výsledky neobdržíte do dvoch týždňov zavolajte na linku pomoci.

Aký spoľahlivý je test?

- Test Vám nepovie či máte rakovinu hrubého čreva. Jednoducho roztriedi ľudí do dvoch skupín – na tých, ktorí nepotrebujú ďalší test a na tých, ktorí by si mali dať spraviť ďalší test.
- Pretože žiadny test nie je 100% spoľahlivý, tak by ste mali zavolať svojmu obvodnému lekárovi ak máte niektoré zo symptónov evidovaných na strane 6, a to aj vtedy ak Váš posledný test vyšiel dobre.

Čo bude ďalej?

- Ak výsledky ukážu, že nepotrebujete ďalší test tak nebudete musieť robiť nič. Tento test sa bude opakovať každé dva roky, až kým nedovršíte vek 74 rokov.
- Ak výsledky ukážu, že potrebujete ďalší test, tak Vás pozvú k špecialistovi na prehliadku (SSP) kde sa porozprávate o ďalšom postupe. Najbežnejší test sa volá kolonoskopia. Približne troch zo 100 testovaných zavolajú k špecialistovi (SSP). Ale aj v takom prípade 9 z 10 zavolaných nebudú mať rakovinu.

Čo je kolonoskopia?

- Kolonoskopia používa malinkú kameru, ktorá sa nachádza na konci tenkej hadice, pomocou ktorej môže lekár alebo sestrička prezrieť vaše hrubé črevo a zistiť, či sa v ňom nenachádzajú polypy alebo príznaky rakoviny.
- Niekedy sa z čreva odoberie malá vzorka, ktorá sa bližšie vyšetří pod mikroskopom, aby sa zistilo, či sa tam nenachádzajú rakovinové bunky.
- Ako to býva pri každom lekárskom zákroku, môžu sa vyskytnúť aj komplikácie. Pri 10,000 vykonaných kolonoskopiách sa môže stať, že v 67 prípadoch dôjde ku krvácaniu, a u menej ako 10 prípadoch môže dôjsť k perforácii čreva. Ak dôjde k perforácii, operačný zákrok je skoro vždy nevyhnutný na to, aby sa natrhnutá stena čreva 1] ošetrila. V extrémnych prípadoch (podľa údajov menej ako 1 prípad z 10,000), kolonoskopia môže spôsobiť smrť.
- Ak Vás pozvú na kolonoskopiu, tak si budete môcť svoje obavy prediskutovať so špecialistom..

Čo robiť ak kolonoskopia ukáže, že potrebujem ďalšie vyšetrenie?

Ak budete potrebovať ďalšie vyšetrenie, tak Vás pošlú za špecialistom, ktorý je pre Vás vhodný. Napríklad, ak Vám boli počas kolonoskopie odstránené polypy je dosť možné, že Vás pozvú na zopakovanie procedúry v nasledujúcich troch rokoch.

Na aké príznaky sa zamerať

Symptómy rakoviny hrubého čreva môžu zahŕňať:

- krv v stolici
- tenká stolica, častejšia stolica a/alebo zápcha
- bolesti alebo kŕče v brušnej oblasti
- pocit väčšej únavy ako zvyčajne
- strata na hmotnosti bez zjavnej príčiny

Upozorňujeme, že tieto symptómy neznamenaajú nevyhnutne, že ide o rakovinu hrubého čreva. Ale ak niektoré z týchto symptómov pretrvávajú tri týždne alebo viac, obráťte sa na svojho obvodného lekára. Je to veľmi dôležité, a to dokonca aj vtedy, ak ste len nedávno absolvovali vyšetrenie hrubého čreva a/alebo kolonoskopiu.

Ako môžem znížiť riziko rakoviny hrubého čreva?

Okrem preventívneho vyšetrenia hrubého čreva raz za dva roky, riziko rakoviny môžete znížiť tak, že sa budete riadiť nasledujúcimi radami.

Rady o zdravom životnom štýle nájdete na stránke

www.choosetolivebetter.com

- Zdravo sa stravujte. Jedzte aspoň päť porcií ovocia a zeleniny každý deň, a zahrňte do toho aj celozrnné obilniny a strukoviny, ktoré sú bohaté na vlákniny. Obmedzte konzumáciu červeného mäsa, obzvlášť výrobky z červeného mäsa.
- Športujte. Viac pohybu a menej sedenia môže znížiť riziko mnohých vážnych chorôb. Športujte aspoň 2 a pol hodiny týždenne.
- Udržujte si zdravú váhu. Vyvarujte sa priberaniu a snažte sa schudnúť ak máte nadváhu.
- Pite menej alkoholu. Aby ste udržali stupeň rizika čo najnižšie, nepite viac ako 14 pohárikov alkoholu týždenne.
- Nefajčite. Bezplatná služba pomoci ako prestať fajčiť Vám môže pomôcť – nájdete ju na **www.stopsmokingni.info**

Ako si môžem byť istý/á, že dostanem zaslanú testovaciu súpravu?

- Testovacia súprava Vám bude zaslaná na adresu, ktorú ste dali svojmu obvodnému lekárovi. V prípade, že sa presťahujete, upovedomte o tom obvodného lekára čo najskôr, aby boli Vaše údaje aktuálne. Ak tak nespravíte, tak sa môže stať, že prídete o možnosť zúčastnenia sa na tomto programe.

Čo sa stane s otestovanou vzorkou?

- Keď bude Vaša vzorka otestovaná, tak sa hneď zničí. Výsledky sa zaregistrujú do počítača a o dva roky Vám bude zaslaný ďalší test.

Informácie o ochrane údajov

- Kópia testu bude zaslaná Vášmu obvodnému lekárovi..
- Úrad programu preventívneho vyšetrenia rakoviny hrubého čreva musí mať zoznam všetkých ľudí, ktorí boli vyšetrení spoločne s výsledkami.
- Zamestnanci tohto programu si možno budú musieť spätne prezrieť Váš záznam.
- Tieto informácie sú potrebné na to, aby sa zaručilo, že program pracuje na takej vysokej úrovni, ako sa od neho očakáva.
- Tieto informácie takisto informujú o tom, koľko prípadov rakoviny^{1]} bolo zistených a zabezpečujú, aby pacienti dostali náležité ošetrovanie.
- Možno si prezrieme Vaše predchádzajúce výsledky ak sa u Vás zistí rakovina hrubého čreva medzi jednotlivými preventívnymi vyšetreniami. Výsledky auditu si budete môcť prezrieť ak si budete želať.
- V prípade, že potrebujete ďalšie informácie o tom, ako sa zaobchádza s údajmi, a ako sa používajú, volajte na bezplatnú linku pomoci na číslo **0800 015 2514**.

Budete niekomu pomáhať pri teste?

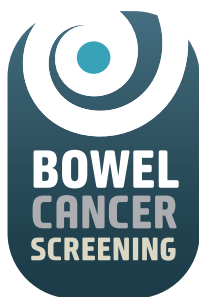
Ak ste opatrovateľ/opatrovateľka, tak by ste mali pomáhať pri použití testovacej súpravy len vtedy, ak Vás o to patričná osoba požiada a súhlasí s tým.

Pre ďalšie informácie alebo inojazyčnú verziu
alebo formát letáka navštívte stránku:

**[www.nidirect.gov.uk/articles/
bowel-cancer-screening](http://www.nidirect.gov.uk/articles/bowel-cancer-screening)**

Pre sluchovo alebo rečovo postihnutých
je k dispozícii Relay UK.

Zavolajte na linku pomoci na číslo
18001 0800 015 2514.

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

